

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
**Direcció General d'Ordenació
i Innovació Educativa**
Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social

LÀMINA CENTRE ACOLLIDOR

1. Introducció
2. Orientacions didàctiques

EL CENTRE ACOLLIDOR

Tal com es diu en la introducció del *Pla per a la Llengua i la Cohesió Social*, en els darrers anys, s'ha fet palesa la necessitat que el sistema educatiu s'adeqüi a la creixent complexitat i pluralitat que ha anat adquirint la societat catalana. Trobar respostes als nous reptes educatius que plantegen els profunds canvis socials experimentats és un objectiu de primer ordre.

La creació de les aules d'acollida i la posada en marxa dels Plans Educatius d'Entorn suposa una aposta clara per avançar en aquesta línia de trobar respostes adequades als reptes esmentats. Però no n'hi ha prou. És tot el centre educatiu que ha de fer aquest esforç d'adequació, ja que és el nucli central, la institució de referència per a aquests nous recursos que, en definitiva, s'han creat per facilitar l'assoliment dels seus objectius. Uns nous recursos que no ens han de fer oblidar que la responsabilitat de l'acollida de l'alumnat nouvingut a Catalunya, de la integració escolar de tot l'alumnat i de l'assoliment dels màxims nivells possibles d'equitat educativa és, en primer lloc, del centre educatiu i de tots els professionals que hi treballen.

Què caracteritza els centres educatius acollidors?

Són centres educatius de qualitat que potencien la llengua, l'educació intercultural i la cohesió social, que interactuen amb l'entorn, que participen de la dinàmica social i cultural de la població o del barri on estan situats.

Són centres innovadors, arrelats al país i oberts al món, que fan del català l'eix vertebrador d'un projecte plurilingüe.

Són centres inclusius, que promouen els valors del diàleg, de la convivència, de l'educació intercultural, de la coeducació...

Són centres on tothom aprèn en la mesura de les seves capacitats, que fan possible la igualtat d'oportunitats, especialment dels col·lectius més vulnerables. Per tal d'aconseguir-ho, posen en pràctica les mesures organitzatives i de suport que millor poden garantir l'equitat escolar, basant-se en els factors determinants de l'èxit per aconseguir la igualtat de tots en el domini de les competències instrumentals bàsiques.

Com organitzen i duen a terme la seva tasca?

- Amb una adequació dels documents de centre (Projecte Educatiu, Projecte Lingüístic, Reglament de Règim interior, Pla d'acció tutorial...) a la nova realitat i a les necessitats de l'alumnat.
- Amb l'elaboració i optimització d'un *pla d'acollida i d'integració*.
- Amb l'establiment, dins del pla d'acollida, d'un protocol d'actuació amb l'alumnat nouvingut.
- Amb la designació del coordinador lingüístic o coordinadora lingüística, d'interculturalitat i cohesió social.
- Amb una organització flexible, que potenciï el treball en equip i que permeti sumar esforços de tots els agents educatius, inclosos els serveis externs.
- Amb l'elaboració d'un currículum diversificat que doni resposta a les necessitats individuals i adoptant mesures pertinents per a l'alumnat més desafavorit i amb major risc d'exclusió social o cultural.
- Amb la utilització prioritària de metodologies inclusives que facilitin la relació, l'aprenentatge i l'intercanvi.
- Amb el foment entre tot l'alumnat del coneixement de les diferents cultures i del respecte al dret a la diferència.
- Amb l'estimulació de la participació de tot l'alumnat, també del nouvingut, en les activitats del centre, ordinàries, extraescolars i complementàries.

- Amb la potenciació de la participació de totes les famílies en els espais de presa de decisions com l'AMPA, el Consell Escolar, o en aquelles comissions i grups de treball que facilitin encara més la participació de les famílies més desfavorides.
- Amb l'organització de la formació per a tot el professorat en relació amb els aspectes didàctics, d'interculturalitat, de convivència, etc.

L'ús del català i les actituds enfront del multilingüisme als centres educatius acollidors

La llengua **catalana** és la llengua vehicular i d'aprenentatge de tots els centres educatius catalans. El català ha de ser també un dels eixos vertebradors de la cohesió social. El centre educatiu ha de fomentar el desenvolupament d'un projecte plurilingüe fruit d'una nova convivència entre cultures. Ha de garantir el coneixement i el domini del català i del castellà, i de la llengua estrangera que es caigui en grau diferent. També ha d'impulsar l'aprenentatge d'altres llengües europees i ha de mostrar respecte per la diversitat lingüística i cultural que conforma la nostra societat, potenciant, per exemple, quan sigui possible, l'aprenentatge de les llengües de la nova immigració.

Per tant, són actituds a potenciar:

- El respecte per a totes les llengües.
- La desaparició dels prejudicis lingüístics.
- La valoració de la diversitat lingüística.
- La importància de l'aprenentatge d'una nova llengua.

L'educació intercultural als centres educatius acollidor

Entenem l'educació intercultural com una opció metodològica per intervenir educativament en contextos multiculturals basada en el reconeixement de la igualtat en dignitat de totes les persones, i en el respecte al dret a la diferència, que potencia l'entesa i el diàleg entre tots els membres d'una ciutadania plural i els capacita per conviure en societats cada vegada més complexes.

L'educació intercultural potencia la cultura del diàleg i de la convivència, i ajuda a desenvolupar la consciència i el sentiment d'igualtat en dignitat i drets com a condició prèvia per al coneixement i el respecte de les diferències culturals en el marc de la realitat escolar.

Els centres que treballen amb un enfocament intercultural:

- Es preocupen per la integració socioafectiva de l'alumnat nouvingut en la dinàmica i l'entorn escolar, i en propicien el sentiment que poden formar part de la societat catalana, sense haver de perdre els seus propis referents culturals.
- Tenen com a objectiu fonamental que tots els alumnes, mitjançant el treball de totes les àrees curriculars, desenvolupin les aptituds i actituds d'obertura a l'alteritat que els capacitaran per a inserir-se adequadament en la nostra societat multicultural i multilingüe.
- Potencien la convivència i la cooperació entre alumnes de cultures familiars diverses, dins i fora de l'escola, i desenvolupen en tot l'alumnat les habilitats cíviques necessàries per conviure amb persones culturalment diverses. També potencien l'aprenentatge dels alumnes en la resolució dels conflictes propis de la convivència, i en desvetllen l'interès per conèixer altres perspectives culturals per tal que superin estereotips i prejudicis.
- Ajuden a desenvolupar una actitud crítica envers determinats valors, creences i comportaments que atemptin als drets continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans i en la dels Drets dels Infants, així com envers qualsevol forma de discriminació.

La cohesió social i la igualtat d'oportunitats als centres educatius acollidors

Sabem que la provisió de llocs escolars gratuïts per a tothom no garanteix suficientment la igualtat d'oportunitats. L'origen divers i la situació social i cultural de les famílies pot generar expectatives educatives pobres, tant en la família com en l'escola i pot condicionar negativament els resultats escolars. Sabem que l'anomenat *fracàs escolar* es produeix en molta major mesura ens els infants dels col·lectius socialment més vulnerables. Sense tenir present aquesta qüestió, podem arribar a formular un discurs formalment igualitari, però profundament segregador. Cal crear en les àrees i sectors socials més deprimits, i en els centres educatius que els atenen, les condicions que facin efectiva la igualtat d'oportunitats per accedir a una educació de qualitat.

Els centres educatius acollidors mostren expectatives positives respecte a les possibilitats que tenen tots els alumnes, també els nouvinguts, d'aconseguir el millor rendiment escolar possible. Valoren i aprofiten didàcticament les aptituds i capacitats personals en què destaca cada alumne, i es preocupen que tots assoleixin aquelles competències bàsiques que els permetran desenvolupar-se en la societat autònomament.

Sense que es pugui afirmar que la cohesió social i la igualtat d'oportunitats depèn només de l'escola, el centre docent és una peça important que ha de poder contribuir efectivament al benestar i a la integració social, per la qual cosa els centres de qualitat tenen com un dels seus objectius principals promoure l'equitat educativa i evitar qualsevol tipus de marginació i exclusió.

Per assolir aquest objectiu:

- Fan un seguiment acurat de l'absentisme escolar i prenen mesures preventives.
- Fan una detecció acurada de les necessitats específiques de l'alumnat més vulnerable (físiques, afectivo-relacionals, psicològiques, cognitives i socials), per tal d'arbitrar les mesures pertinents i fan un seguiment tutorial sistemàtic d'aquests alumnes al llarg de tota l'escolaritat obligatòria.
- Faciliten la participació de l'alumnat desafavorit en activitats extraescolars, organitzades de manera inclusiva, que n'ajudi la integració, i en propicien també la participació en activitats de l'entorn (colònies, esplais, activitats esportives...).
- Faciliten el coneixement a les famílies dels diferents tipus d'ajuts i beques que tenen a l'abast i la manera d'accedir-hi, i tenen cura perquè els ajuts per a material i llibres de text, així com les beques de menjador, cobreixin les necessitats reals.
- Potencien un pla educatiu d'entorn tenint en compte el teixit associatiu i corporatiu del barri on s'ubica el centre educatiu. Hi impliquen les associacions, esplais i altres entitats de l'entorn per fomentar la integració social de l'alumnat i de les seves famílies.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES PER TREBALLAR LA LLENGUA A PARTIR DE LA LÀMINA CENTRE ACOLLIDOR

Les situacions comunicatives representades a la làmina *Centre acollidor* poden ser el punt de partida per realitzar activitats d'ensenyament aprenentatge de la llengua a les aules d'acollida.

Objectius didàctics

- Adquirir els hàbits d'observar, escoltar i respectar el torn de paraula.
- Interpretar la idea general de la làmina.
- Relacionar les situacions i els elements que apareixen a la làmina amb la realitat més propera de l'alumnat.
- Comprendre i utilitzar el lèxic i les expressions sorgits, després de l'observació de la làmina, en un context determinat.
- Iniciar l'ús de la llengua escrita.

Contingut lingüístic

Correspon a alguns dels temes presents al **Nivell Inicial de Català – A1 – usuari bàsic** i està relacionat amb la vida escolar quotidiana dels aprenents.

Per exemple:

1. Identificació personal

Descriure i identificar algú pel físic.
Descriure i reconèixer el vestuari més usual.
Preguntar i dir l'adreça, el telèfon, el país d'origen.

2. Ensenyament i Educació

Demandar i dir el nom del centre, dels espais que el formen, de les persones que hi intervenen, de les activitats que s'hi realitzen.
Saludar i acomiadar-se dels companys.
Demandar permís per fer alguna cosa.
Donar les gràcies.
Demandar i donar informació de les activitats que es realitzen en l'àmbit escolar.

3. Domini de la llengua

Demandar el significat d'una paraula.
Dir que no ho entén.
Demandar que li ho repeteixin.

4. Relacions familiars

Demandar i dir quins són els components de la família: la seva relació, el seu nom, el que fan.

5. Estats físics i anímics d'una persona

Demandar ajuda.
Demandar i donar informació sobre les sensacions i els estats d'ànim.
Donar i entendre explicacions o instruccions que impliquin moviments del cos.

6. Menjar i beure

Parlar sobre els aliments i els àpats.

7. Rutines diàries

Preguntar i dir el dia de la setmana, el mes i l'hora.
Preguntar i dir quan es lleva i quan se'n va a dormir.

8. Temps lliure i entreteniments

Expressar i demandar preferències.

9. Habitatge i llocs de residència

Dir les característiques d'un habitatge.
Preguntar i dir on viu algú i donar indicacions per anar-hi.

Intervenció de l'ensenyant

La tasca de l'ensenyant és molt important, tant per despertar i mantenir l'interès dels alumnes com per la seva intervenció com a model lingüístic.

És, per tant, responsabilitat del mestre buscar i aplicar diferents estratègies d'intervenció.

Per exemple:

Buscar diferents maneres de presentar la làmina.

Programar la durada i la freqüència de l'activitat per crear i mantenir un ritme adequat que afavoreixi la interacció.

Augmentar, si cal, els elements de suport (material manipulable, auditiu, visual...) per tal de motivar, assegurar la comprensió i mantenir l'interès.

Utilitzar diferents tipus de preguntes per facilitar als alumnes l'adquisició de la llengua. Segons el seu nivell de competència, les intervencions seran més o menys complexes o, al contrari, més o menys pautades:

- ◆ El primer nivell és l'enumeració. L'ensenyant és qui anomena i comenta allò que hi ha a la làmina (mentre ho assenyalava) i l'alumnat es limita a comprendre i repetir. S'utilitza quan l'alumnat té un desconeixement de la llengua o bé quan n'ha fet molt poc ús.
- ◆ Preguntes tancades: són preguntes que fa l'ensenyant de tal manera que l'alumnat només té una opció per poder-les respondre. Un bon recurs són les preguntes de doble opció, en les quals la resposta ja està inclosa en la pregunta. Sovint són utilitzades per presentar el lèxic de la làmina.
- ◆ Preguntes obertes: són preguntes que fa l'ensenyant per guiar l'observació de la làmina. Segons com es formulin, condicionen el tipus de resposta. Poden facilitar una resposta enumerativa, descriptiva o de relació causa-efecte.

Observació de la làmina

A partir de l'observació d'aquesta làmina els alumnes poden fer **activitats de llengua oral**: observar, identificar, anomenar, reproduir, expressar, i **activitats de llengua escrita**: llegir, rescriure, confegir, escriure.

Activitats de llengua oral:

- Observar, identificar i anomenar els personatges que surten a la làmina, les seves accions i l'espai on es troben (**personatges.pdf**).
- Remarcant els trets físics, buscar un personatge en particular, situar-lo en un lloc determinat, dir el que fa.
*Per exemple: Quants alumnes hi ha a l'aula oberta? Qui hi ha al menjador?
Com és la persona que hi ha a l'entrada del centre?*
- Joc: *Veig, veig*
L'ensenyant explica el funcionament del joc expressant-se de manera que pugui ser considerat pels seus alumnes com un model d'ús lingüístic.
Un dels jugadors tria un element de la làmina i la resta de participants fan preguntes per tal d'endevinar, amb les respostes que es rebin, de quin element es tracta.
El joc s'inicia sempre d'aquesta manera:
1 - *Veig, veig.*
2 - *Què veus?*

1 - *Una cosa/una coseta,
un noi/una noia.*

.....

Després s'han de fer preguntes per obtenir informació fins que s'endevini.

Per exemple:

- *On és?*
- *Què fa?*
- *Perquè serveix?*
- *És alt?*
- *És al pati?*

.....

- **Joc: La frase encadenada.**

Un alumne comença el joc dient el primer element d'una frase, un altre alumne el repeteix i hi afegeix un segon element, després un tercer element i així successivament. D'aquesta manera els participants van construint una frase.

Per exemple:

La noia

La noia morena

La noia morena juga

La noia morena juga a bàsquet

La noia morena juga a bàsquet al pati

La noia morena juga a bàsquet al pati de l'escola

- L'ensenyant o un alumne diu una frase relacionada amb la làmina. Després es demana que un altre alumne que reproduïxi la frase i que n'identifiqui el personatge que la diu o la situació a la que fa referència.
- Per exercitar l'expressió oral es pot fer repetir una mateixa frase simulant estats d'ànim diferents: alegria, tristesa, admiració, sorpresa...
- Reproduir o inventar els diàlegs que es realitzin en les sis escenes extretes de la làmina del *Centre acollidor*. Material complementari (**grup_menjador.pdf**, **grup_hort.pdf**, **grup_direccio.pdf**, **grup_biblioteca.pdf**, **grup_aulaordinaria.pdf**, **grup_aulaoberta.pdf**).
Per exemple:
La situació dels dos alumnes a l'hort permet treballar uns exponents lingüístics relacionats amb funcions diferents:

7. Rutines diàries

Preguntar i dir el dia de la setmana, el mes i l'hora

Noi: *Quins dies de la setmana véns a treballar a l'hort?*

Noia: *Dilluns al matí i dijous a la tarda. I tu quan véns?*

2. Demanar permís per fer alguna cosa

Noia: *Vas regar les patates, ahir?*

Noi: *No, només vaig regar les pastanagues?*

Noia: *Puc regar jo, avui?*

Primer s'exposa un model del diàleg que l'alumne haurà de reproduir, més endavant podrà interpretar un rol determinat i crear els seus propis diàlegs.

Activitats de llengua escrita:

- Relacionar el lèxic treballat oralment amb les paraules escrites corresponents.
- Llegir els referents escrits situats als diferents espais del centre.

- Llegir les etiquetes de la làmina del material complementari (**etiquetes.pdf**).
- Escriure les paraules a les etiquetes sense text de la làmina del material complementari (**etiquetes_buides.pdf**).
En un principi, per realitzar les activitats d'escriptura, els alumnes disposen del model de la làmina etiquetada, així podran confegir paraules amb lletres o síl·labes, relacionar paraula amb dibuix, aparellar paraules iguals, etc.; més endavant es demanarà que escriguin les paraules sense cap suport.
- Escriure els diàlegs que es produeixen en situacions comunicatives dintre de les bafarades que hi ha a les làmines del material complementari (**grup_menjador_globus.pdf**, **grup_hort_globus.pdf**, **grup_direccio_globus.pdf**, **grup_biblioteca_globus.pdf**, **grup_aulaordinaria_globus.pdf**, **grup_aulaoberta_globus.pdf**).
Abans de fer aquesta activitat s'ha d'haver treballat oralment els diàlegs.
Després, si cal, es faran pràctiques per consolidar l'estructuració de la frase.
Per exemple:
  - Confegir frases ordenant els cartronets amb les paraules que les formen.
  - Omplir els espais buits d'una frase amb les paraules adequades. Primer es poden proposar dues o tres paraules entre les que se n'haurà de triar una, més endavant es podrà fer sense aquesta ajuda.
  - En una columna hi ha la primera part d'unes frases; al costat, en una altra columna hi ha la segona part que no correspon amb la primera part de la frase de la mateixa línia. S'ha de relacionar el principi de cada frase amb el seu final.

LÈXIC

Persones	Espais	Objectes
<i>alumnes jugant a bàsquet: 1,2</i> <i>alumne jugant a futbol:3</i> <i>monitor menjador:4</i> <i>alumna: 5</i> <i>pares i mares:6,7,8,9</i> <i>alumnat a l'aula de música: 10,11,12</i> <i>directora:13</i> <i>pare i mare nouvinguts: 14,15</i> <i>alumnat al "puntedu": 16,17,18</i> <i>professora: 19</i> <i>alumnat a l'aula ordinària: 20,21,22</i> <i>alumnat a l'aula oberta: 23,24,25</i> <i>conserge: 26</i> <i>alumnat a l'hort: 27,28</i> <i>alumnat jugant: 29,30,31</i>	<i>pati</i> <i>hort</i> <i>pista de bàsquet,</i> <i>entrada</i> <i>aula de música</i> <i>aula ordinària</i> <i>aula oberta</i> <i>menjador</i> <i>tallers pares i mares</i> <i>direcció</i> <i>"puntedu"(biblioteca)</i> <i>aula d'acollida</i> <i>vestíbul</i>	<i>bústia</i> <i>tauler d'anuncis,</i> <i>antena parabòlica</i> <i>placa solar</i> <i>instruments musicals</i> <i>micròfon</i> <i>auriculars</i> <i>plats</i> <i>gots</i> <i>coberts</i> <i>gerra</i> <i>paper reciclat</i> <i>pilota</i>
Accions	Situacionals	
<i>ajudar</i> <i>aprendre</i> <i>callar</i> <i>cantar</i> <i>començar</i> <i>comptar</i> <i>córrer</i> <i>dinar</i> <i>escoltar</i> <i>escriure</i> <i>estudiar</i> <i>jugar</i> <i>llegir</i> <i>parar taula</i> <i>parlar</i> <i>plantar</i> <i>preguntar</i> <i>saltar</i> <i>seure</i> <i>tocar(un instrument)</i>	<i>a dalt</i> <i>a baix</i> <i>al primer pis</i> <i>a la planta baixa</i> <i>dintre</i> <i>fora</i> <i>al costat</i> <i>a la dreta</i> <i>a l'esquerra</i> <i>davant</i> <i>darrera</i>	